

Eeva-Maria Huhtala

Kasvatusyhteistyön ja vanhempien osallisuuden tukeminen blogin avulla

Kehittämistehtävä

Syksy 2020

SeAMK Sosiaali- ja
Kasvatustieteiden
alialue

Varhaiskasvatuksen täydentävät opinnot 60op

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kehittämistehtävän tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaalian yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Varhaiskasvatuksen täydentävät opinnot 60op

Suuntautumisvaihtoehto: Varhaiskasvatus

Tekijä: Eeva-Maria Huhtala

Työn nimi: Kasvatusyhteistyön ja vanhempien osallisuuden tukeminen blogin avulla

Ohjaaja: Pia-Christine Sainio

Vuosi: 2020 Sivumäärä: 29 Liitteiden lukumäärä: 2

Kehittämistehtävän tavoitteena oli tukea kasvattajien ja vanhempien kasvatusyhteistyötä ja lisätä vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Kehittämistehtävän yhteistyötahona oli päiväkotit Seinäjoella. Päiväkodissa pidettiin blogia vanhemmille ja tätä blogia ryhdyttiin hyödyntämään kehittämistehtävän myötä kasvatusyhteistyön tukemisen työvälineenä ja vanhempien osallisuuden lisääjänä. Blogiin kirjoitettiin julkaisuja, jotka avasivat vanhemmille varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja toivat näkyväksi varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet ja menetelmät päivittäisessä varhaiskasvatuksen arjessa.

Kehittämistehtävän teoria pohjautui vahvasti varhaiskasvatuksen kasvatusyhteistyöhön ja vanhempien osallisuuteen. Teoriaosuudessa sivuttiin myös pedagogista dokumentointia ja käsiteltiin blogin kirjoittamisen perusteita. Kasvatusyhteistyötä avattiin kehittämistehtävässä myös käytännön esimerkkien avulla ja näin osoitettiin blogin käyttämisen hyötyjä kasvatusyhteistyön tukemisessa. Teoriassa nousi vahvasti esille avoimuus ja luottamus vanhempien ja kasvattajien välillä.

Kehittämistehtävä toteutettiin kirjallisuuskatsauksena ja kirjoittamalla blogia. Tuotoksena kehittämistehtävän myötä syntyi tietoisempi yhteistyön ja osallisuuden väline varhaiskasvatukseen. Työväline on ohjeet varhaiskasvattajille blogin käytöstä kasvatusyhteistyön tukemisen työvälineenä.

Avainsanat: Varhaiskasvatus, kasvatusyhteistyö, osallisuus, blogi

SISÄLTÖ

Kehittämistehtävän tiivistelmä	2
SISÄLTÖ	3
1 JOHDANTO	4
2 VARHAISKASVATUS KASVATUSYHTEISTYÖN AREENANA	6
2.1 Varhaiskasvatus	6
2.2 Kasvatusyhteistyö käsitteenä	6
2.3 Avoimuus ja luottamus kasvatusyhteistyön perustana	8
2.4 Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa	10
3 KASVATUSYHTEISTYÖN TUKEMINEN JA OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN BLOGIN KAUTTA	12
3.1 Kasvatusyhteistyön tukeminen varhaiskasvatuksessa	12
3.2 Pedagoginen dokumentointi	14
3.3 Blogin periaatteet	15
3.4 Blogin käyttö kasvatusyhteistyön välineenä	16
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	19
5 POHDINTA	21
LÄHTEET	24
LIITTEET	26

1 JOHDANTO

Lähdin tekemään kehittämistehtävää omasta mielenkiinnonkohteestani käsin. Kasvatusyhteistyö on lähellä sydäntäni ja halusin tutkia aihetta lisää. Tavoitteena työllä oli tukea kasvatusyhteistyötä, lisätä vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa sekä lisätä avoimuutta ja luottamusta vanhempien ja kasvattajien välillä. Varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatusyhteistyössä ja toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin parhaaksi. (L 13.7.2018/540, 3§). Mykkäsen ja Böökin (2017, 82) mukaan parhaimmillaan päiväkotitoimii lapsen ja perheen tukena niin sosiaalisesti kuin emotionaalisesti jokapäiväisessä arjessa.

Alkuperäisenä ideana oli toteuttaa kysely vanhemmille siitä, mitä he toivovat kasvatusyhteistyöltä. Koronapandemia toi esteitä matkan varrelle ja päätin toteuttaa kehittämistehtävän kirjallisuuskatsauksena. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009) mukaan kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan selvittää, kuinka paljon aiheesta on tutkimustietoa, millaisin menetelmin ja mistä näkökulmasta aihetta on tutkittu. Sen avulla hahmotetaan aihepiirin kokonaisuutta ja kuvataan työn käsitteellistä taustaa. Salosen (2013, 13) mukaan kehittämistoiminnan tunnuspiirteitä ovat mm. aika- ja paikkasidonnaisuus, näkyvä toiminta, hyöty, konkreettinen tuotos ja uutuusarvo.

Yhteistyötahona työssä oli päiväkotitoiminta Seinäjoella. Yhteistyöpäiväkodin eräessä ryhmässä alettiin pitämään blogia, josta vanhemmat näkevät vuoden mittaan mitä päiväkodissa tehdään. Taustateoriaa lukiessa ja yhteistyöpäiväkodissa työskennellessä alkoi herätä ajatus blogin käyttämisestä osallisuuden lisäämisessä ja vanhemmuuden tukemisessa. Myös ajatus varhaiskasvatuksen pedagogiikan näkyväksi tekemisestä blogin avulla alkoi viritä työn edetessä.

Vanhempien halusta, tarpeesta ja aktiivisuudesta osallistua varhaiskasvatuksen arkeen on hyvin vähän tutkimustietoa. Varhaiskasvatuksen olemassaolon ajan äiti lieinee kuitenkin ollut hoivaavampi osapuoli. Äidit ovat isiä aktiivisempia osallistumaan

kasvatuskeskusteluihin, tarvikehuoltoon ja lasten kuljetukseen. Isien osallistuminen on vaihtelevampaa. Osa isistä on aktiivisia, osa osallistuu silloin tällöin ja osaa ei näy arkena eikä juhlissa. Isät eivät kuitenkaan välttämättä ole välinpitämättömiä, vaan toisinaan saattaa olla niin, että kommunikointi ja tiedotus tapahtuu äidin kautta ja isät saattavat unohtua ja jäädä sen vuoksi tietämättömiksi tapahtumista. Nykyisät ovat kuitenkin löytäneet päiväkotimaailman edeltäjiään paremmin. (Mykkänen & Böök 2017, 84-85.) Kehittämistehtävää suunnitellessa heräsi ajatus, että blogin avulla niin äidit kuin isät pääsisivät osallisiksi päiväkodin arjesta. Kynnys osanottamiseen voi olla matalampi, kun blogia pääsee lukemaan kotoa käsin, eikä se ole sidottu aikaan eikä paikkaan.

Tässä työssä käytän käsitteitä varhaiskasvatus ja kasvatusyhteistyö, koska ne ovat korvanneet aiemmin käytetyt käsitteet päivähoito ja kasvatuskumppanuus. Työssä käyttämässäni lähteissä on vielä laajalti käytössä vanhat käsitteet, mutta selkeyden vuoksi käytän uusia.

2 VARHAISKASVATUS KASVATUSYHTEISTYÖN AREENANA

2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslaki määrittää varhaiskasvatuksen tarkoittavan tavoitteellista ja suunnitelmallista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta. Tässä kokonaisuudessa painottuu erityisesti pedagogiikka. (L 13.7.2018/540, 2§.) Varhaiskasvatuslain (L 13.7.2018/540) 1§:n mukaan varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus.

Kasvatuksella tarkoitetaan tavoitteellista ja tietoista toimintaa, jolla ohjataan kasvua. Tavallisimmin kasvatus on vanhemman antamaa hoitamista ja opetusta, mutta perheen lisäksi kasvatuksesta huolehtii myös varhaiskasvatus. Kasvattajalla tarkoitetaan vanhempien lisäksi myös muita lapsen kanssa toimivia aikuisia, jotka toimivat lähikasvattajina. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 18.) Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2018, 7) mukaan varhaiskasvatus on tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla osana suomalaista koulutusjärjestelmää. Sen mukaan varhaiskasvatus täydentää ja tukee osaltaan kotien kasvatustehtävää.

2.2 Kasvatusyhteistyö käsitteenä

Varhaiskasvatuksessa kasvatusyhteistyöllä tarkoitetaan ensinnäkin ammattilaisten jakamaa kasvatusvastuuta lapsesta toisten ammattilaisten kanssa ja toiseksi vanhempien keskinäistä verkostoitumista ja kasvatusasioiden jakamista. Kolmanneksi kasvatusyhteistyö on ammattilaisten ja vanhempien yhteistyötä. Tämä lienee kaikkein yleisin puhuttaessa kasvatusyhteistyöstä. (Rautamies, Laakso & Poikonen 2011, 192.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2018, 34) mukaan yhteistyö on tärkeää varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa sekä suunniteltaessa ja toteutettaessa lapsen kehityksen ja oppimisen tukea.

Onnistuneessa kasvatuskumppanuudessa yhdistyy lapselle tärkeiden ihmisten, vanhempien ja hoitajien tieto ja ymmärrys lapsesta. Vanhemmuutta korostetaan ensisijaisena ihmissuhteena ja tuetaan sitä lisäämällä vanhemman ymmärrystä lapsen kehitysvaiheista. Tämän tuen tarpeellisuus korostuu silloin kun vanhemmat eivät saa tarvittavaa tukea verkostostaan. Vanhemmille on tärkeää tarjota tietoa varhaiskasvatuksen alkaessa siirtymävaiheesta ja auttaa vanhempia ymmärtämään onnistuneen hoitoon siirtymisen hyödyt lapsen kannalta. (Kanninen & Sigfrid 2012, 133.)

Kasvatusyhteistyön tulee olla enemmän kuin yhteistyötä. Kumppanuuden ilmapiiri pyritään säilyttämään myös ongelmatilanteissa. Kasvatusyhteistyöhön (aiemmin kasvatuskumppanuus) on panostettu paljon 2000-luvulla ja voidaankin pohtia, miten on selvitty ennen sitä. Kasvatuskumppanuus käsitteenä on hankala. Kumppanuuden ajatellaan pohjautuvan vapaaehtoisuuteen, mutta se ei varhaiskasvatuksessa toteudu, koska vanhemmat ja kasvattajat eivät valitse toisiaan. Kumppanuudessa myös korostetaan tasavertaisuutta ja sen tavoittelemisen varhaiskasvatuksessa kyseenalaistaa osapuolten keskinäisestä suhteesta vallitsevan perinteisen käsityksen. (Kalliala 2012, 92-93.) Lundán (2013, 43) määrittelee tasavertaisen yhteistyön tarkoittavan sellaista kasvatuskumppanuutta, jossa päämääränä on löytää yhteisymmärrys lapsen tarpeista yksilöllisen kasvun ja kehityksen tueksi.

Yhteistyön kasvatuskumppanuudeksi linjaaminen voi muodostua ongelmalliseksi. Meidän kulttuurissamme vahva kasvatusyhteistyö on haastavaa, sillä meillä individualistisessa maassa korostetaan perheen oikeuksia omiin valintoihin ja suojellaan voimakkaasti perhe-elämän yksityisyyttä. Yhteisöllisissä maissa yksityisyyden suojele ei ole niin voimakasta. (Rautamies ym. 2011, 193.) Kumppanuuteen perustuva tasavertaisuus ei voi toteutua vanhempien ja työntekijöiden välillä, sillä asetelma vanhempien ja työntekijöiden välillä on viranomaisen asiakas, vaikkei siitä ääneen puhutakaan. Asiantuntijatiedolla on ollut perinteisesti suuri merkitys sosiaali- ja terveyspalveluissa ja näin on myös varhaiskasvatuksessa. (Kalliala 2012, 93-94.) Tästä johtuen työntekijät käyttävät valtaansa vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa kasvatustilan ammattilaisen asemassa. Kirjoittajan mukaan kunnioittava suhtautuminen, luottamus ja keskinäinen arvonnanto on tavoiteltavampia asioita kuin tasavertaisuus.

Toimiva yhteys vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välillä ja pyrkimys toimia lapsen parhaaksi on tärkeää yhteistyössä. Sen kokemuksen välittäminen myös lapselle on merkittävää. (Kanninen & Sigfrids 2012, 136-137.) Rautamiehen ym. (2011, 207) mukaan tavoitteena kasvatusyhteistyössä on lähteä yhdessä määrittelemään tilanteita, joissa lapsi tarvitsee tukea. Näitä tilanteita pohditaan molemmilta tahoilta kertyneiden kokemusten pohjalta. Tämän jälkeen määritellään yhteiset tavoitteet ja mietitään millä menetelmillä toimitaan, jotta lasta voidaan tukea haastavissa tilanteissa.

Lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä tuetaan yhteistyöllä siten, että jokainen lapsi saa tarpeidensa ja kehityksensä mukaisen kasvatuksen, hoidon ja opetuksen. Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta. Heidän vastuullaan on myös se, että yhteistyötä toteutetaan tarvittaessa monialaisesti. (Opetushallitus 2018, 33.)

2.3 Avoimuus ja luottamus kasvatusyhteistyön perustana

Yhteistyössä vanhempien ja kasvattajien välillä on tärkeää, että vanhemmalle välittyy välittäminen ja arvostus sekä aito kiinnostus lapsesta ja hänen kasvuympäristöstään. Vanhemman ja kasvattajan ei tarvitse olla samaa mieltä asioista, mutta kiinnostus vanhemman näkökulmaan on kuitenkin tärkeää. Yhdessä pohdiskelemalla ja vaihtoehtoisia tapoja miettimällä voidaan päästä suotuisaan lopputulokseen. Vanhemmalle kohdatuksi tulemisen kokemus on olennaista yhteistyössä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 134-135.)

Kasvattajien ja vanhempien kesken voidaan saavuttaa keskinäinen avoimuus ja luottamus tekemällä yhteistyötä. Ilmapiiirin myönteisyyttä lisäävät tasa-arvoinen yhteistyö sekä vanhempien arvostaminen lapsensa asiantuntijoina. Lapsen ja perheen asioihin on hyvä säilyttää optimistinen asenne, vaikka tilanteet olisivat haastavia. Toiveikkuuden ja tulevaisuuden uskon luominen on tärkeää yhteistyössä. Kasvattajan on hyvä ruokkia sitä ajatusta, että jokainen lapsi on arvokas ja taitava josakin. (Rantala & Uotinen 2018, 134.) Kannisen ja Sigfridsin (2012, 133) mukaan

kasvattajan on hyvä antaa palautetta näkemästään hyvästä vanhemman ja lapsen välillä. Myös Rautamiehen ym. (2011, 206) mukaan kasvatusyhteistyössä avoimuus tiedonkulussa on keskeinen periaate eikä vaikeista asioista kertomatta jättäminen ei ole hyvä ratkaisu pidemmän päälle. Heidän mukaansa asioista kertomisen tapa on ratkaisevaa kasvatusyhteistyön kannalta ja lasta koskevat uskomukset näkyvät tavassa keskustella vanhempien kanssa lapsen asioista. Kyrönlammen, Böökin ja Karikosken (2020, 444) mukaan dialoginen kohtaaminen vanhempien ja kasvattajien välillä toteutuu vain, kun heidän yhteistyönsä on avointa. Heidän mukaansa toisen osapuolen kohtaaminen sellaisena kuin oikeasti on, edellyttää avoimuutta, vastavuoroisuutta ja läsnäoloa.

Kun luodaan suhdetta vanhempiin, on annettava tilaa ja aikaa vanhemman kuulemiselle. Lasta ja lapsen kehitystä koskevat kysymykset viestittävät vanhemmalle ammatillisuutta. Myös lisätuen tarve tulee tuoda esiin ja pohtia yhdessä vanhemman kanssa mistä mahdollista lisäapua voisi hakea. Yhteys vanhempiin muodostuu toisinaan helpommin ja toisten kanssa tarvitaan enemmän aikaa. Hyvään yhteistyöhön vaaditaan ammattilaisen kykyä kuunnella. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133-134.)

Rautamiehen ym. (2011, 199-200) mukaan vanhempien aiemmin kokemat myönteiset kokemukset vahvistavat luottamusta ja ikävät kokemukset taas vähentävät luottamusta ja siten haittaavat yhteistyötä. Heidän mukaansa on ratkaisevaa kasvatusyhteistyön kannalta luottavatko vanhemmat saavansa varhaiskasvatuksen henkilöstöltä tarvitsemansa avun. He katsovat, että vanhempien ajalliset resurssit ja voimavarat vaikuttavat yhteistyöhalukkuuteen ja aina vetäytyminen yhteistyöstä ei tarkoita haluttomuutta tai vastustusta. Vanhemmat voivat olla niin kuormittuneita, etteivät jaksakaan edes ottaa vastaan varhaiskasvatuksen viestejä.

Kaksisuuntainen vuorovaikutustilanne vaatii toteutuakseen rauhallisen hetken ja aikaa keskustelulle. Siinä pyritään etsimään yhteistä ymmärrystä ja jaetaan molempien osapuolten tietoa. Ratkaisukeskeinen ote ja päämäärätietoinen lapsen kehityksen ja taitojen tukeminen kuvaavat hyvin kaksisuuntaista vuorovaikutusta kasvatusyhteistyössä. Aiemmin dokumentoidut asiat lapsen toiminnasta ja yhdessä pohditut ja kirjatut tavoitteet luovat perustaa yhteistyölle. Pyrkimys kuunnella vanhempia luo

vastavuoroisuudelle otolliset puitteet. Lapsen kehitys ja hyvinvointi saa päiväkodissa parhaan mahdollisen tuen, kun vaikeistakin asioista puhutaan ja ne selvitetään yhdessä vanhempien kanssa. Se lisää molemminpuolista luottamusta. (Rautamies ym. 2011, 208-209.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2018, 34) mukaan luottamuksellinen ilmapiiri mahdollistaa myös haastavissa kasvatustilanteissa yhteistyön huoltajien ja kasvattajien välillä.

2.4 Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatustilanne (L 13.7.2018/540, 20§) velvoittaa antamaan mahdollisuuden vanhemmille osallistua ja vaikuttaa lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Näin ollen myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2018, 34) mukaan lapsen huoltajien tulee voida osallistua kasvatustyön tavoitteiden ja toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen varhaiskasvatuksessa.

Osallisuus on monimerkityksellinen asia, joka liittyy kuulumiseen, kokemiseen ja kiinnittymiseen. Osallisuuden kokemus vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Osallisuuden kokemus muodostuu monimuotoisessa sosiaalisten suhteiden verkostossa. Arkiset asiat kuten kuulluksi ja huomioduksi tuleminen muodostavat osallisuuden kokemisen. (Särkelä-Kukko 2019, 232.) Myös Rautamiehen ym. (2011, 203) mukaan vanhempien osallisuutta edistää kokemus arvostuksesta ja kuulluksi tulemisesta. He näkevät, että tasa-arvoisuus ja hyvät kokemukset yhteistyösuhteissa, ammattilaisten hyvä suhde lapseen, luottamus ammattilaisten asiantuntijuuteen, tuen ja neuvojen tarve sekä huoli lapsesta ja lapsen hyvinvoinnista edistävät osallisuutta. Heidän mukaansa vanhempien osallisuutta puolestaan estää toistuvat kielteiset viestit lapsesta, kokemus leimautumisesta tai syyllistämisestä, ajan ja voimavarojen puute sekä aiemmat kielteiset kokemukset kasvatusyhteistyöstä.

Osallisuus on yhteisten kokemusten jakamista, kuuntelemista ja välittämistä. Osallisuus sitouttaa toimintaan ja synnyttää yhteisöllisyyttä sekä saa aikaan entistä parempaa päätöksentekoa. Osallistavassa toiminnassa yhdistetään ammattilaisen ammatillinen osaaminen ja asiakkaan oman elämänsä asiantuntijuus ja tällä tavoin edistetään asiakkaan hyvinvointia. (Kirveslahti ym. 2014, 54.)

Osallisuus ei aina edellytä osallistumista, vaan osallisuus voi olla myös passiivista. Osallisuuden kokemus voi tulla merkityksellisyyden tunteesta ja siitä, että ihminen kokee olevansa samalla maaperällä toisen kanssa. Aina ei tarvitse osallistua aktiivisena toimijana, vaan myös hiljainen osallistuja voi saada tunteen osallisuudesta. (Meriluoto & Litmanen 2019, 29-30.) Vanhempien osallisuudessa nousee esille kokemus kuulumisesta varhaiskasvatusyhteisöön. Se syntyy merkityksellisistä kohtaamisista ja vastavuoroisesta tiedonvaihdosta. Viime kädessä kokemuksellinen osallisuus koostuu mahdollisuudesta olla mukana yhteisöllisessä prosessissa ja jäsenyyden tunteesta yhteisössä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 27.)

3 KASVATUSYHTEISTYÖN TUKEMINEN JA OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN BLOGIN KAUTTA

3.1 Kasvatusyhteistyön tukeminen varhaiskasvatuksessa

Lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttaa eniten kotilojen ja ihmissuhteiden turvallisuus ja laatu. Tavallisesti ensimmäinen tällainen ympäristö on lapsen perhe. Perhe käsitteenä ei kuitenkaan ole itsestään selvä, vaan hyvin moninainen ja riippuu siitä missä paikassa ja ajassa sitä määritellään ja kenen näkökulmasta. Päävastuu kasvatuksesta on vanhemmilla, mutta myös varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli vastuun jakamisessa. Erilaiset muutokset lapsen elämässä voivat vaikuttaa paljon lapsen elämään. Myös vanhempien kohtaamat odotukset ja vaatimukset vaikuttavat perheen arkeen. Kun tuetaan vanhempia, lisääntyy myös lasten hyvinvointi. (Mykkänen & Böök 2017, 75.)

Vanhemmuudelta vaaditaan nykyään paljon. Vanhempien on paitsi otettava huomioon lapsen tarpeet ja osattava toimia eri tilanteissa, myös oltava tietoisia omasta kasvatustavastaan ja -tavoistaan. Vanhemmat voivat saada hyvää suuntaa pyrkimässään ideaalivanhemmuuteen, mutta pahimmillaan se voi rajoittaa vanhemmuutta, lapsuutta ja perhe-elämää, sekä syyllistää vanhempia. Ongelmien ilmetessä vanhempien pitäisi itse osata hakea apua ammattilaisilta. Varhaiskasvatus on yksi keskeisimmistä tukijoista pikkulapsiperheille. Vanhemmat hakevat entistä enemmän apua ja tukea myös vertaisiltaan, eli muilta vanhemmilta niin hiekkalaatikon reunalla kuin internetissä. (Mykkänen & Böök 2017, 83.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2018, 34-35) sanotaan, että yhteistyöllä voidaan tukea huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Tämä verkostoituminen ja yhteinen toiminta antaa tukea henkilöstön työlle ja vahvistaa yhteisöllisyyttä huoltajien välillä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan myös, että huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteet ja käytännöt kuvataan paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Kasvatusyhteistyö lähtee käyntiin heti varhaiskasvatuksen aloituksesta. Lapsen ryhmään tulo ja hoitopaikkaan tottuminen edellyttävät päiväkodin ja kodin yhteistyötä

sitä enemmän mitä pienemmästä lapsesta on kyse. Lapsen ja perheen tutustuttamisvaihe sekä ryhmän käytännöt on suunniteltava ennalta. Sovitut käytännöt kirjataan ja käydään läpi ennen kuin lapsi jää hoitoon. Perheet ovat erilaisia ja toiset tarvitsevat enemmän työtä vastaanottajilta. Lapset sopeutuvat hoitoon eri tavoin. (Helenius & Lummelahdi, 2018, 168.)

Hyvässä yhteistyössä on olennaista molemminpuolinen ymmärrys tavoitteista, joihin ollaan pyrkimässä ja välineistä, joilla niihin päästään. Käytännössä se tarkoittaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ja päiväkodin toimintamenetelmiä, jotka tulee avata selkeästi ymmärrettävästi arkikielelle. (Kanninen & Sigfrids 2012, 136.) Tällöin varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet ja osatavoitteet ovat vanhempien ymmärrettävissä ja vanhemmat tulevat tietoisiksi mitä ne tarkoittavat ja miten niitä harjaannuttaa päiväkodissa. Näin ollen vanhemmat voivat myös kotona halutessaan harjaannuttaa joitakin näistä taidoista.

Kasvattajat voivat hyödyntää työssään sitä tietoa, jota vanhemmilla on oman lapsensa asiantuntijoina. Tämän vuoksi niillä kasvattajilla, jotka ottavat työskentelyssä huomioon kumppanuuden näkökulman, on parhaat mahdollisuudet yhteistyöhön vanhempien kanssa. (Venninen & Purola 2013, 61.) Vanhempien näkökulmaa on hyvä lähteä tavoittelemaan pohtimalla mitkä seikat houkuttelevat vanhempia yhteistyöhön, ja mitkä taas työntävät heitä pois. Ammattilaisten puolelta näkökulma voi värittää yhteistyötä; pitävätkö ammattilaiset kasvatusyhteistyötä velvollisuutena vain oikeutena. Tämä voi heijastua esimerkiksi tunteisiin, uskomuksiin ja tiedonkulkuun. (Rautamies ym. 2011, 192.)

Rautamiehen ym. (2011, 204) mukaan palautteen antaminen vanhemmille lapsen myönteisestä toiminnasta luo uskoa tulevaisuuteen ja vahvistaa vanhempien jaksamista. Heidän mukaansa pientenkin kehitysaskelien esiin nostaminen vie asioita eteenpäin ja auttaa esimerkiksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvissä keskusteluissa. Ratkaisukeskeisen otteen löytäminen on haaste ammattilaisille niin lapsen kanssa ilmenevissä ongelmatilanteissa kuin kasvatusyhteistyössä. Vanhempia kannustetaan luottamaan itseensä vanhempina ja uskomaan lapsensa kehittymiseen ja oppimiseen. (Rautamies ym. 2011, 202.)

3.2 Pedagoginen dokumentointi

Yleisesti ottaen dokumentoinnilla on tarkoitettu toiminnan, lapsen oppimisen ja kehityksen tallentamista esimerkiksi aikuisen muistiinpanojen, valokuvaamisen tai lapsen omien piirrosten avulla. Pedagoginen dokumentointi on tullut Suomeen 1990-luvulla Reggio Emilia -kasvatusajattelun myötä. Dokumentointi on Reggiolaisessa kasvatusajattelussa ”kasvatuksellinen kulkuneuvo” luovassa, tutkivassa ja kokonaisvaltaisessa oppimisen maassa kuljettaen lapsia, vanhempia ja kasvattajia. (Rintakorpi & Vihmari-Henttonen 2017, 10.)

Dokumentointi voidaan jakaa Rintakorven ja Vihmari-Henttosen (2017, 10) mukaan kahteen osaan. Ensimmäinen osa on dokumentoinnin sisältö eli valokuvat, videot, piirroset, kasvunkansiot, haastattelut ja kasvattajien, lasten sekä vanhempien muistiinpanot. Toinen osa on dokumenttien prosessointi, joka tarkoittaa tämän sisällön reflektointia tiimin, lasten tai vanhempien kanssa. Kirjoittajien mukaan vasta dokumenttien prosessointi edesauttaa varhaiskasvatuksen kehittämistä. Tällöin voidaan puhua pedagogisesta dokumentoinnista.

Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa huoltajien ja lasten osallistumisen toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Se on toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä keskeinen työmenetelmä ja jatkuva prosessi, jossa dokumentit, havainnot ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärryksen pedagogisesta toiminnasta. (Opetushallitus 2018, 37.) Myös Rintakorpi ja Vihmari-Henttonen (2017, 10) katsovat pedagogisen dokumentoinnin mahdollistavan lasten ja vanhempien osallisuuden toiminnan suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Heidän mukaansa pedagogisen dokumentoinnin avulla muodostetaan yhteisiä merkityksiä siitä, mikä varhaiskasvatuksessa on tärkeää ja olennaista. Nämä ovat Rintakorven ja Vihmari-Henttosen mukaan pedagogisen dokumentoinnin tavoitteita.

Pedagogisen dokumentoinnin avulla tuotetaan monipuolisesti ja konkreettisella tavalla tietoa lasten elämästä, kasvusta ja kehityksestä, ajattelusta, kiinnostuksen kohteista ja tarpeista. Sen kautta lasten kiinnostuksen kohteet ja jo saavutetut tavoitteet ja opitut asiat tulevat näkyväksi. Pedagoginen dokumentointi on ennen

kaikkea työväline sopivien työtapojen ja menetelmien löytämisessä. (Opetushallitus 2018, 37.) Blogi voi olla osa pedagogista dokumentointia. Kun vanhemmat näkevät päiväkodin arkea, mitä tehdään ja miksi, on heidän helpompi osallistua varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen.

Jauhiainen on tehnyt opinnäytetyön blogin käytöstä pedagogisen dokumentoinnin työvälineenä. Kyselyn vastauksista ilmenee, että kasvattajat pitävät blogia työvälineenä, jolla vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta. Kasvattajat pitävät tärkeänä reflektiivistä pohdintaa. Siinä mietitään mitä on tehty, miten ja miksi. Vanhemmat toivovat vaivatonta ja nopeaa videoiden ja valokuvien tallentamista, jolloin pääsee kiinni päivän aikana tehdyistä asioista nopeasti. Vanhempien mielestä dokumentointi blogin kautta on mukavaa, mutta he pelkäävät dokumentointiin käytetyn ajan olevan pois lapsilta. (Jauhiainen 2018, 24-25.)

3.3 Blogin periaatteet

Pönkä (2014, 124) avaa kirjassaan blogi-sanan käsitettä, joka tulee weblog-käsitteestä. Se tarkoittaa internetissä julkaistua kirjallista kokonaisuutta, joka käsittelee ajankohtaisia asioita. Blogi on verkkosivusto, joka koostuu erilaisista postauksista, eli artikkeleista. Postaukset voivat olla tekstejä, videoita, piirroksia tai kuvia, joita kirjoittaja, eli bloggaaja, on halunnut julkaista. Blogi ei siis ole vain yksi teksti, vaan verkkosivusto kaikkine julkaisuineen. Blogia voi ylläpitää yksilö, organisaatio tai ryhmä ja blogi voi olla julkinen tai rajattu vain jollekin ryhmälle. (Kortesuo & Kurvinen 2011, 10.) Pönkän mukaan (2014, 124) olennaista blogissa on kommentointiosio, jonka kautta lukijat voivat kirjoittaa palautetta bloggaajalle ja olla yhteydessä muihin lukijoihin.

Bloggaaminen vaatii pitkäjännitteisyyttä. Blogia aloitettaessa määritellään kohde-ryhmä ja se mitä blogilla halutaan saada aikaan ja miksi sitä luetaan. Kun kohde-ryhmä ja blogin tarkoitus on määritelty tarkkaan, helpottaa se sisällön suunnittelua ja aiheiden valintaa. (Kortesuo & Kurvinen 2011, 27.) Päiväkodissa kohde-ryhmä ja sisältö on selkeä, joten se on hyvä lähtökohta aloittaa bloggaaminen.

Blogia aloittaessa tulee vanhemmilta olla kysyttynä lupa lapsen kuvaamiseen ja kuvien julkaisuun. Yhteistyöpäiväkodin ryhmässä blogi oli aloitettu jo ennen tätä kehittämistehtävää ja luvat lasten kuvien julkaisuun oli kysytty jo blogia perustettaessa. Blogialustaksi oli valittu blogger. Blogi on salainen ja vain kutsutut lukijat pääsevät näkemään blogin sisällön. Pönkän (2014, 127-128) mukaan blogger on toiminnoiltaan helppokäyttöinen palvelu. Se kuuluu Googlen palveluperheeseen ja voi olla yksityinen, jolloin sitä pääsee lukemaan vain hyväksytyt lukijat. Hänen mukaansa myös muita maksuttomia blogialustoja on saatavilla, mutta blogger on yksinkertainen palvelu ja helppokäyttöisenä palveluna sitä voidaan suositella erityisesti aloittelevalle bloggaajalle.

3.4 Blogin käyttö kasvatusyhteistyön välineenä

Heinosen ym. (2016, 229) mukaan vanhemmille tulee välittyä sellainen tunne, että he kokevat itsensä tervetulleiksi päiväkodin arkeen ja että heidän yhteistyötään pidetään tärkeänä ja arvostetaan. He näkevät, että päiväkodin avoin ja kannustava ilmapiiri ovat edellytyksiä osallisuudelle. Vanhemmat voi kutsua päiväkodin arkeen mukaan antamalla heille mahdollisuuden seurata päiväkodin arkea blogissa. Vanhemmat voivat halutessaan kertoa lapsen mielteitä päiväkodissa tehdyistä asioista, jos he lukevat blogia yhdessä lapsen kanssa. Näin kasvattajat saavat arvokasta palautetta niin lapsilta kuin vanhemmilta koskien päiväkodin toimintaa.

Yksi yhteistyön muodoista varhaiskasvatuksen aikana on päivittäisten tapahtumien ja kokemusten jakaminen huoltajan kanssa. Positiivisesti lapsen oppimista ja kehitystä kuvaavat ja kannustavat viestit ovat tärkeitä. Nämä kasvattajien ja vanhempien havainnot ja keskustelut koskien lapsen päivää, luovat kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiselle pohjan. (Opetushallitus 2018, 34.) Blogipostausten kautta vanhemmille voidaan osoittaa tekstein ja kuvin mitä lapsen päivään tai viikkoon on kuulunut. Päivittäisten kuulumisten vaihto on yleensä hyvin nopeaa, eikä kaikille vanhemmille aina muisteta kertoa kaikkia päivän tapahtumia. Blogissa kaikki vanhemmat pääsevät osallisiksi päivittäisistä tapahtumista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2018, 34) mainitaan, että yhteistyössä vanhempien kanssa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Blogi on yksi keino hyödyntää

tieto- ja viestintäteknologiaa kasvatusyhteistyössä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2018, 10) mukaan varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja arvioinnista päiväkodissa vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö. Blogin pedagogisten osioiden kirjoittamisvastuu voisi tämän perusteella olla varhaiskasvatuksen opettajalla, mutta toivottavaa on, että myös muu henkilöstö osallistuu blogin kirjoittamiseen.

Kannisen ja Sigfridsin (2012, 137) mukaan vanhemmille tulee kertoa säännöllisesti mitä on tehty varhaiskasvatussuunnitelman eri tavoitteiden saavuttamiseksi ja missä ollaan menossa. Heidän mukaansa toivottavaa on, että myös vanhemmat antavat palautetta päiväkodin suuntaan siitä, mitä asioita kotona on harjoiteltu. Blogin avulla vanhemmille voidaan tehdä näkyväksi mitä asioita päiväkodissa on harjoiteltu ja millä keinoin. Tämä edistää myös vanhempien osallisuuden kokemusta. Heinonen ym. (2016, 230) katsovat, että yksi vanhempien osallisuuden esteistä varhaiskasvatuksessa on tietämättömyys varhaiskasvatuksen sisällöistä. Blogin avulla vanhemmat saavat tietoa varhaiskasvatuksen sisällöistä ja syistä miksi toimitaan juuri niin kuin toimitaan.

Blogissa avataan vanhemmille toiminnan kautta varhaiskasvatuksen oppimisen alueita. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2018, 40) sanotaan, että oppimisen alueet kuvaavat keskeisiä tavoitteita pedagogisessa toiminnassa ja niiden aihepiirejä yhdistellään lasten mielenkiinnon ja osaamisen mukaan. Nämä viisi oppimisen aluetta ovat kielten rikas maailma, imaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni ja kasvan, liikun ja kehityn.

Oppimisen alueiden aihepiirien käsittelytapa vaihtelee lasten oppimisen, aihepiirien ja tilanteiden mukaan. Blogissa vanhemmille tehdään nämä aihepiirit näkyväksi ja sanotetaan, miksi aiheita käsiteltiin valituin keinoin. Vanhemmille kerrotaan esimerkiksi, että päiväkodissa on tehty käsityönä isänpäivälahjaksi taideteos. Taideteoksessa on maalattuna ötökkä, jolle on naulaamalla ja lankoja naulojen ympärille pujottelemalla tehty pesä tai verkko. Työn kautta on tutustuttu puun käsittelyyn hioamalla, maalaamalla ja naulaamalla. Lapsi on saanut ilmaista itseään maalaten ja suunnitellen verkon. Työn kautta on hienomotoriset taidot saaneet harjoitusta, lapsi on opetellut ohjeiden kuuntelua ja niiden noudattamista. Työn edetessä on puhuttu

perheestä ja toisten huomioimisesta esimerkiksi lahjoja antamalla. Myös luontoon liittyviä aiheita on käsitelty, kun on mietitty lapsen kanssa minkä ötökän hän haluaa maalata ja millainen pesä sillä voisi olla.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittämistyön lähtökohtana oli halu tukea kasvatusyhteistyötä vanhempien ja kasvattajien välillä ja lisätä vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Kasvatusyhteistyössä yhdistyy molempien osapuolten, vanhempien ja kasvattajien, asiantuntemus. Kasvatusyhteistyö on enemmän kuin yhteistyötä. Kumppanuus on tavoiteltavaa, mutta haastavaa asiakas-viranomainen -asetelman vuoksi. Tasavertaisessa yhteistyössä on kyse kumppanuudesta, jossa on päämääränä löytää yhteisymmärrys lapsen tarpeista yksilöllisen kasvun ja kehityksen tueksi. Tärkeää kasvatusyhteistyössä on pyrkimys toimia lapsen parhaaksi.

Taustateoriassa korostuu vahvasti avoimuus ja luottamuksellinen suhde vanhempien ja kasvattajien välillä. Kirjallisuudessa nostettiin hyvä vuorovaikutus todella tärkeäksi. Kohdatuksi tulemisen kokemus, välittäminen, arvostus ja kiinnostus lapsesta, kiinnostus vanhemman näkökulmasta, vaikeita asioita oltaisikaan samaa mieltä ja vanhempien arvostus oman lapsen asiantuntijana olivat tärkeitä huomioon otettavia asioita rakennettaessa kasvatusyhteistyösuhdetta vanhempiin. Optimistinen asenne ja positiivinen palaute lapsesta lisäävät luottamusta ja tuovat positiivisia kokemuksia yhteistyöstä. Kuitenkin myös vaikeista asioista tulee keskustella vanhempien kanssa. Se luo vanhempien luottamusta kasvattajiin lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoina.

Blogi työvälineenä tuo avoimuutta kodin ja varhaiskasvatuksen välille. Blogin avulla vanhemmilla on mahdollisuus päästä näkemään laajemmin päiväkodissa tehtäviä asioita, kuin vain päivän päätteeksi vaihdettavien kuulumisten muodossa. Vanhemmat ovat kiireisiä ja tulo- ja lähtötilanteissa aika on rajallinen. Kasvattajat eivät välttämättä muista kaikille vanhemmille joka päivä kertoa päivän tapahtumista niin laajasti kuin mihin blogi antaa mahdollisuuden.

Varhaiskasvatuslaki velvoittaa antamaan vanhemmille mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Vanhemmille tulee säännöllisesti kertoa mitä on tehty varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Blogin kautta vanhemmat näkevät mitä on tehty ja miksi ja

näin heidän on helpompi osallistua arviointiin ja suunnitteluun. Luottamus ammattilaisten asiantuntijuuteen lisääntyy, kun varhaiskasvatuksen pedagogiikka aukeaa vanhemmille blogin avulla. Hyvässä kasvatusyhteistyössä olennaista on molemminpuolinen ymmärrys tavoitteista ja välineistä, joilla niihin päästään. Juuri tähän tarpeeseen blogi vastaa. Blogista vanhemmat voivat löytää keinoja toimia lapsen kanssa myös kotona. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan yhteistyössä vanhempien kanssa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Tähän tavoitteeseen blogin käyttö työvälineenä sopii hyvin.

Oletuksena kehittämistehtävää tehdessä oli, että vanhempien osallisuus lisääntyy blogin myötä. Myös sellaisilla vanhemmilla on mahdollisuus osallistua ja kokea osallisuutta, jotka eivät syystä tai toisesta ole aktiivisia muutoin osallistumaan. Blogin kautta päiväkodin arjen seuraaminen mahdollistaa myös passiivisemmän osallisuuden. Jatkotutkimuksen kautta olisi mahdollista selvittää lisääkö blogi vanhempien kokemusta osallisuudesta.

Osallisuus sitouttaa vanhempia toimintaan ja synnyttää yhteisöllisyyttä. Yhteinen blogikokemus voi synnyttää yhteisöllisyyttä vanhempien kesken ja voi virittää keskusteluja ja vertaiskokemuksia vanhempien välillä lapsia tuodessa tai hakiessa päiväkodin eteisessä. Vanhemmat voivat jakaa mietteitään toisilleen myös blogin kommenttiosiossa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan, että kasvatusyhteistyöllä voidaan tukea huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Blogi tarjoaa vanhemmille yhteisen kokemuksen ja vanhemmat voivat olla sen kautta vuorovaikutuksessa keskenään. Vanhemmuus voi olla vaativaa ulkoisten paineiden ja arjen hektisyyden vuoksi. Kun tuetaan vanhempia, lisääntyy myös lasten hyvinvointi. Pientenkin kehitysaskelien esiin nostaminen vahvistaa vanhempien jaksamista ja luo uskoa tulevaisuuteen. Blogista vanhemmat voivat nähdä positiivisia hetkiä päiväkodin arjessa. Hyvässä kasvatusyhteistyössä vanhemmilla tulee olla tervetullut olo päiväkodin arkeen. Vanhemmille tulee välittyä tunne, että heidän yhteistyötään pidetään tärkeänä. Blogin kautta vanhemmat ovat tervetulleita päiväkodin arkeen mukaan.

5 POHDINTA

Aloittaessani kehittämistyötä lähtökohtana oli halu tukea kasvatusyhteistyötä ja vanhemmuutta. Lähdin työstämään aihetta lukemalla kasvatusyhteistyötä ja vanhempien osallisuutta käsittelevää kirjallisuutta ja tutkimuksia. Alkuperäinen ajatus oli tehdä laadullinen tutkimus ja kysely vanhemmille, miten he kokevat osallisuuden ja kasvatusyhteistyön toteutuvan ja mitä toivoisivat niiden suhteen varhaiskasvatuksen ammattilaisilta. Aikataulun olin suunnitellut niin, että keväällä 2020 toteutan kyselyn ja kesän käytän kirjoitustyöhön. Korona laittoi aikataulun uusiksi ja lopulta päädyin hylkäämään ajatuksen kyselystä kesälomien vuoksi.

Kehittämistyö haki vielä suuntaansa, mutta lähdin kuitenkin työstämään aihetta teoriasta käsin. Syksyllä 2020 aloimme pitää yhteistyöpäiväkodissa blogia ryhmän vanhemmille. Innostuin blogin kirjoittamisesta ja syntyi hiljalleen ajatus blogin hyödyntämisestä kasvatusyhteistyössä. Havaitsin, että blogin avulla voi avata vanhemmille varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja tällä tavoin mahdollistaa vanhempien osallisuus. Sanonta ”yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa” pitää tässä hyvin paikkansa. Kun kuvaan lisätään vielä sanoin kerrottuna mitä teemme lasten kanssa ja mistä syystä, aukenee varhaiskasvatuksen ydin vanhemmille aivan toisella tavalla kuin haku- ja tuontitilanteissa tai varhaiskasvatuskeskusteluissa.

Kehittämistehtävän lähteiksi pyrin valitsemaan tuoreita lähteitä. Valitettavan useassa lähteessä käytettiin vielä vanhoja käsitteitä kasvatuskumppanuus ja päivähoito. Havaitsin ydin ajatuksen lähdekirjallisuutta lukiessani kuitenkin ajantasaiseksi, vaikka käsitteet itsessään olivatkin jo vanhentuneita. Aiheina kasvatusyhteistyö ja blogi veivät mukanaan ja innostuin niistä aina vain enemmän työn edessä. Opin paljon uutta ja ammattitaitoni kehittyi niin teoriaa lukiessa kuin käytännössä blogia kirjoittaessa.

Yhteistyöpäiväkodin ryhmän blogin käyttö on vasta alussa, eikä vielä ole kovin montaa pedagogiikkaa avaavaa julkaisua ole kirjoitettu. Tämän työn liitteenä oleva blogijulkaisu on ensimmäinen julkaisu, joka käsittelee varhaiskasvatuksen pedagogiikka-

kaa. Valokuvat on sumennettu tätä kehittämistehtävän raporttia varten, että yksityisyyden suoja säilyisi niin lapsilla kuin valokuvien leikeissä mukana olevilla kasvat-
tajilla. Vanhemmat ovat hiljalleen löytäneet tiensä blogiin teknisten haasteiden jäl-
keen. Haasteena oli saada vanhemmille onnistuneesti blogikutsu läpi. Haasteet joh-
tuivat blogger-blogialustan teknisistä ominaisuuksista. Blogin käyttöön voi liittyä toki
toisenlaisiakin haasteita. Kaikilla vanhemmilla ei välttämättä ole laitteita, joilla lukea
blogia. Yhteistyöpäiväkodin ryhmässä ei tähän ongelmaan kuitenkaan käytännössä
törmätty. Vielä ei tämän kehittämistyön aikana ehditty siihen vaiheeseen, että olisi
saatu vanhemmilta palautetta blogin käytöstä työvälineenä. Harmillista blogissa on
se, ettei sinne voi yksittäisten lasten kuulumisia ja kehityksen vaiheita kirjoittaa,
vaikka valokuvia yksittäisistä lapsista blogiin voi kuvauslupien myötä laittaaakin. Las-
ten yksilölliset kehitysaskleet ja kuulumiset on blogin käytöstä huolimatta edelleen
kerrottava vanhemmille yksityisesti. Tämä tapahtunee edelleen pääasiassa kasvo-
tusten.

Olisi mielenkiintoista jatkaa aihetta tulevaisuudessa vanhemmille suunnatulla kyse-
lyllä. Kyselyllä voisi selvittää kokivatko vanhemmat saavansa tarpeellista informaa-
tiota julkaisuista, lisäkö julkaisut vanhempien tietoa lapsen kehityksen vaiheista ja
saivatko vanhemmat ideoita kotona toteutettavaksi. Myös se kiinnostaa, kokivatko
vanhemmat blogin käytössä haasteita. Olisi mielenkiintoista tietää myös avasiko
blogin kirjoittaminen uusia näkökulmia kasvattajille tai saivatko he työhönsä jotakin
uutta blogin kirjoittamisen kautta. Koska pedagoginen vastuu päiväkodissa on var-
haiskasvatuksen opettajalla, on loogista, että opettajalla on vastuu blogin pedago-
gisten osioiden kirjoittamisesta. Toivottavaa toki on, että myös varhaiskasvatuksen
hoitaja tuo blogiin oman näkökulmansa. Mahdollisesti myös varhaiskasvatuksen eri-
tyisopettaja voisi kirjoittaa blogiin. Käytännössä blogin kirjoittaminen tapahtunee
pääasiassa SAK-ajalla ja kuvaaminen päiväkodin matkapuhelimella. Blogin kirjoit-
tamisesta ei liian suuria paineita kannata ottaa, vaan tekstit voivat olla hyvin käytän-
nön läheisiä ja niissä saa näkyä kirjoittajan persoona ja näkemys asioista. Näin ei
blogin kirjoittaminen vie liikaa aikaa muilta työtehtäviltä.

Tätä kehittämistehtävää tehdessä syntyi myös muistilista kasvattajille blogijulkaisun
tekemisestä. Muistilistassa kerrotaan lyhyesti mitä kannattaa ottaa huomioon julkai-

sua kirjoittaessa. Muistilistassa kerrotaan myös, miksi varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa avataan blogijulkaisun avulla vanhemmille. Tämä muistilista on liitteenä kehittämistehtävän lopussa.

Tätä työtä kirjoittaessa esiin nousi kasvatusyhteistyöstä mielenkiintoinen ajatus, jolla on vaikutusta tunteisiin, uskomuksiin ja tiedonkulkuun kasvattajien ja vanhempien välillä. Kokeeko kasvattaja kasvatusyhteistyön velvollisuudeksi vai oikeudeksi? Näkökulma voi värittää yhteistyötä.

LÄHTEET

- Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. Varhaiskasvatus perusteita. 2. uudistettu painos. Helsinki: BoD – Brooks on Demand.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Jauhiainen, M. 2018. Blogi – pedagogisen dokumentoinnin työvälineenä. [Verkkajulkaisu]. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusyksikkö, Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 31.10.2020]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/154571/Jauhiainen_Mia.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Järvinen, M. Laine, A. & Hellman-Suominen K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalliala, M. 2008. Kato mua! Johtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoidossa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut!: Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kirveslahti, K., Sivén, T., Vahala, M. & Vihunen, R. 2014. Kasvun aika. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kortesuo, K. & Kurvinen, J. 2011. Blogimarkkinointi. Blogilla mainetta ja mammonaa. Helsinki: Talentum.
- Kyrönlampi, T., Böök, M-L & Karikoski, H. 2020. Obstacles to dialogic encounters between parents and staff in pre-primary school. [Verkkolehtiartikkeli]. Varhaiskasvatuksen Tiedelehti Journal of Early Childhood Education Research Vol 9, No. 2 2020, 437–455. [Viitattu 14.10.2020]. Saatavana <https://jecer.org/fi/wp-content/uploads/2020/09/Kyronlampi-Book-Karikoski-Issue9-2.pdf>

L 13.7.2018/540. Varhaiskasvatuslaki

Lundán, A. 2013. Konstit vähissä? Ratkaisuja haastaviin kasvatustilanteisiin. 2. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Meriluoto, T. & Litmanen, T. 2019. Pelastaako osallistaminen demokratian? Teoksessa: T. Meriluoto & T. Litmanen (toim.) Osallistu! Pelastaako osallistaminen demokratian? Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino, 7-31.

Mykkänen, J. & Böök, M.L. 2017. Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus. Teoksessa: M. Koivula, A. Siippainen & P. Eerola-Pennanen (toim.) Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino Oy, 75-86.

Opetushallitus 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.

Pönkä, H. 2014. Sosiaalisen median käsikirja. Jyväskylä: Docendo Oy.

Rantala, A & Uotinen, S. 2018. Varhaiskasvattajan ja perheen yhteistyön merkitys. Teoksessa: P. Pihlaja & R. Viitala (toim.) Varhaiserityiskasvatus. Jyväskylä: PS-kustannus, 121-139.

Rautamies, E., Laakso, M-L. & Poikonen, P-L. 2011. Haastavasti käyttäytyvä lapsi – kodin ja päivähoiton kasvatusyhteistyö koetuksella. Teoksessa: T. Aro & M-L. Laakso (toim.) Taaperosta taitavaksi toimijaksi. Itsesäätelytaitojen kehitys ja tukeminen. 3.painos. Porvoo: Bookwell Oy, 192-215.

Rintakorpi, K. & Vihmari-Henttonen, E. 2017. Tää on meidän maailma! Pedagoginen dokumentointi varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu

Särkelä-Kukko, M. 2019. Syntykö arjen omaehtoinen osallisuus spontaanisti ilman instituutiota? Teoksessa: T. Meriluoto & T. Litmanen (toim.) Osallistu! Pelastaako osallistaminen demokratian? Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino, 231- 257.

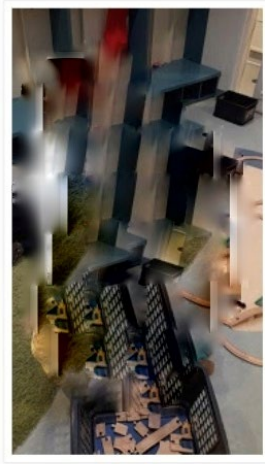
Venninen, T. & Purola, K. 2013. Educators' views on parents' participation on three different identified levels. [Verkkolehtiartikkeli]. Varhaiskasvatuksen Tiedelehti Journal of Early Childhood Education Research Vol. 2, No. 1 2013, 48–62. [Viitattu 4.10.2020]. Saatavana <https://jecer.org/wp-content/uploads/2013/09/Venninen-Purola-issue2-3.pdf>

LIITTEET

Liite 1 Esimerkki blogipostauksesta

Leikki

"Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä." (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Opetushallitus 2018.)

Pidimme syksyllä ensimmäisen lastenkokouksen, jossa tiedustelimme lapsilta mikä on ollut heille mieluista tekemistä ja mitä lapset toivoisivat syksyn aikana tehtävän. Jokaisen lapsen mielipide on arvokas ja kaikki sai vuorollaan puheenvuoron.

Näin jokaisen mielipide tuli kuulluksi.
Suosikkileikkejä syksyn aikana on ollut:

- nukkari (prinsessa-, poliisi- ja eläinleikit)
- koti
- autot
- lego- ja geomagiranketelut
- maja
- sali (jumppa ja vapaa leikki)
- kauppa

Uusiakin leikki-ideoita tiedustelimme lastenkokouksessa ja lapset toivoivat mm.:

- hippaleikkejä
- junarata
- leikkejä salin yläkerrassa

"Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa."

"Yhteistyössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin."

Pyrimme antamaan leikille riittävästi aikaa. Leikkiaikaa päivän mittaan tulee esimerkiksi aikaisin päiväkotiin tulevilla lapsilla ennen aamiaista. Aamiaisen ja päivän toiminnan välissä usein ehditään myös leikkiä hetki. Päivälevon ja välipalan välinen aika on useimmiten oikein hyvä ja rauhallinen aika leikeille, samoin välipalan jälkeinen aika ennen ulkoilua.

Nämä leikkihetket ovat kuitenkin usein melko lyhyitä, joten **tahtomme mahdollistaa lapsille pitkäkestoisemmän leikin.** Olemme syksyn aikana jo useamman kerran pitäneet toiveleikkipäivän, jolloin aikaa on varattu aamupäivällä nimenomaan leikille. Tällöin on otettu mukaan myös uusia, lasten ideoimia leikkejä ja tarvikkeita.

Liite 2

MUISTILISTA BLOGIPOSTAUKSEN TEKEMISESTÄ

Pidä blogipostaus tiiviinä

Ei ole tarkoitus kirjoittaa romaania, vaan näyttää vanhemmille mitä päiväkodissa päivän aikana tapahtuu

Ole rehellinen ja avoin

Kirjoituksessa saa näkyä tavallinen päiväkodin arki. Myös kimmellukset saa näkyä. Aina kaikki ei menekään niin kuin on suunniteltu. Inhimillisyyden osoittaminen vanhemmille on ok!

Kuvat kertovat paljon toiminnasta ja piristävät postausta

”Kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa” ja kukapa vanhempi ei nauttisi oman lapsen touhujen seurailusta. Muista kysyä kuvaus- ja julkaisuluvat ennen blogin kirjoittamista.

Kannusta vanhempia kommentoimaan blogia

Vanhempien osallisuus lisääntyy ja varhaiskasvatuksessa saadaan arvokasta palautetta. Blogia kommentoidessa vanhempien yhteisöllisyys lisääntyy.

Kun on tarkoitus avata vanhemmille varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa blogipostauksen avulla, on hyvä kertoa seuraavat asiat:

- mitä päiväkodissa on tehty ja miksi
- mitä toiminnalla tavoiteltiin
- mitä keinoja käytettiin
- mitä lapset oppivat toiminnassa

Miksi avata varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa blogissa?

- Vanhemmat saavat mahdollisuuden osallistua päiväkodin arkeen ja voivat kokea olevansa osa varhaiskasvatusyhteisöä
- Luottamus kasvattajien asiantuntijuuteen lisääntyy, kun vanhemmat näkevät miksi lasten kanssa toimitaan niin kuin toimitaan
- Passiivisemmatkin vanhemmat voivat kokea pääsevänsä osallistumaan
- Varhaiskasvatussuunnitelman tekemisessä tulee tehdä kasvatusyhteistyötä vanhempien kanssa. Yhteistyössä olennaista on molemminpuolinen ymmärrys tavoitteista ja välineistä, joilla niihin päästään. Blogi on apu juuri tähän tarpeeseen
- Vanhemmille tulee kertoa säännöllisesti mitä on tehty vasun tavoitteiden saavuttamiseksi ja blogissa se tulee esille